

Política | Actualitzat el 20/07/2021 a les 11:39

La Moncloa amplia la consideració de víctima del franquisme en la nova llei de memòria democràtica

El text arriba catorze anys després del projecte de Rodríguez Zapatero i contempla "declaracions de reparació" però sense indemnitzacions ni responsabilitat patrimonial de l'Estat

El Valle de los Caídos, en una imatge d'arxiu | Europa Press

El **govern espanyol** amplia el concepte de víctima del franquisme en l'avantprojecte de la **nova llei de memòria democràtica**, que el consell de ministres aprovarà aquest dimarts, catorze anys després de la Llei de Memòria Històrica elaborada per l'executiu de **Rodríguez Zapatero**. A partir d'ara, a més dels qui van ser **afusellats**, torturats i empresonats es consideraran víctimes del franquisme els membres de les **centrals sindicals** que van combatre la dictadura, els qui van formar part de la **Unió Militar Democràtica** i tots aquells que van patir alguna represàlia pel fet d'ajudar a les víctimes.

El ministre de la Presidència, Relacions amb les Corts i Memòria Democràtica, **Félix Bolaños**, ha explicat les línies principals que defineixen la llei, subratllant que vol "reconèixer totes les **víctimes del cop d'estat i de la dictadura**". Bolaños ha destacat que és la primera llei en què es condemna explícitament el cop militar i el règim franquista i és "una llei homologable als països del nostre entorn".

La llei posa les víctimes en "el centre de l'acció política", ha explicat Bolaños, que ha afegit que en

el text es declaren "injustes" totes les violacions dels drets humans i es consideren "il·legítimes" les sentències repressives, que es declaren "nul·les". Es declaren dos dies oficials adreçades a les víctimes del franquisme: el 31 d'octubre serà el dia de totes les víctimes i el 8 de maig serà el dia de les persones exiliades.

Els principis fonamentals de la llei són la veritat, la justícia, la reparació i el deure de memòria. Sobre la veritat, és l'Estat el que tindrà la responsabilitat de buscar les persones desaparegudes, es crea un banc d'ADN i es facilitarà l'accés als arxius sobre aquells anys. Pel que fa a la justícia, la llei garanteix que s'investigaran totes les violacions dels drets humans des del cop d'estat a la promulgació de la Constitució, per la qual cosa es crea una fiscalia. Bolaños ha destacat que les reparacions seran tan sols morals i de reconeixement, sense indemnitzacions.

El ministre també ha explicat que l'estudi de la memòria formarà part del currículum escolar. Es resignificarà el Valle de los Caídos i es crearà un centre de memòria a la ciutat de Salamanca. El ministre ha dit que es retiraran símbols i títols nobiliaris vinculats al cop d'estat i la dictadura.

La **tomba** del fundador de **Falange, José Antonio Primo de Rivera**, al Valle de los Caídos, es veurà afectada i deixarà d'estar en un lloc preminent a la basílica. Les restes seran exhumades després de parlar amb la família. La llei estableix que cap tomba podrà estar en un lloc **preminent** en el recinte.

El text de la llei contempla que les **víctimes** podran demanar **declaracions de reparació**, però estableix que en cap cas això es podrà traduir en cap **responsabilitat patrimonial** de l'Estat ni donar llocs a **indemnitzacions** de caire econòmic o professional, el que delimita molt els efectes concrets que pugui tenir aquesta reparació.

Un dels focus d'atenció entorn la nova llei estava en com afectaria a la **Fundació Francisco Franco**. El text de l'esborrany apuntava clarament cap a ella quan establia que serien il·legalitzades totes les entitats que fessin "**apologia del franquisme**" o incitessin directament o indirecta a l'odi i a la violència. Però recentment, el Consell General del Poder Judicial (CGPJ) (<https://www.naciódigital.cat/noticia/221005/politica/el-cgpj-situa-lapologia-del-franquisme-dins-la-llibertat-dexpressio-fundacion-francisco-franco>) va fixar el criteri que la simple apologia de la dictadura quedava amparada per la **llibertat d'expressió**. D'aquesta manera, el nou text matisa i deixa clar que per il·legalitzar una entitat cal que aquesta actuï amb "menyspreu i humiliació de la dignitat de les víctimes del cop d'estat, la guerra i el franquisme".

D'aprovar-se, la llei inclou també que la memòria democràtica formi part dels plans d'ensenyament de la formació professional, a banda dels estudis d'ESO i Batxillerat en els quals ja està inclosa.

[noticia]222659[/noticia]

L'aprovació de la llei al Congrés sí que implicaria canvis al **Valle de los Caídos**. L'avantprojecte preveu l'extinció de la **Fundació de la Santa Cruz del Valle**, que és la titular de l'enclavament i que implica que l'**abadia benedictina de Silos** té cura del lloc. Els monjos hauran d'abandonar l'indret i s'establirà un nou règim organitzatiu de l'espai, un aspecte que l'executiu negociarà amb l'Església. En tot cas, en el mentrestant, Patrimoni Nacional es farà càrrec del Valle. La llei també contempla la creació d'una fiscalia de Drets Humans i Memòria Democràtica.

[noticia]221005[/noticia]

El nou text legal és aprovat en un moment en què els temes vinculats a la memòria del franquisme tornen a ocupar el centre del debat polític (<https://www.naciódigital.cat/noticia/222545/franquisme-pedra-aixi-va-ser-inauguracio-monument-tortosa>) c. Aquest dilluns, el líder del PP, **Pablo Casado**, va anunciar que derogaria la llei si guanyava les properes eleccions. Ho va dir en el mateix acte en què l'exministre **Ignacio Camuñas** va aixecar polseguera (<https://www.naciódigital.cat/noticia/222659/exministre-espanyol-ignacio-camunas-afirma-al-costat-casado-1936-no-es-va-produir-cop-estat>) al negar que el 18 de juliol de 1936 es produís un **cop d'estat**, tot acusant els governants republicans de

ser els causants de la **Guerra Civil**.

El projecte governamental ha estat també criticat des de les entitats memorialistes, que el consideren insuficient. Des de la Comissió de la Dignitat (<https://www.naciodigital.cat/noticia/222512/pep-cruanyes-responsables-repressio-processats>) s'ha assenyalat que les reparacions fan curt i queden en aspectes purament morals, de la mateixa manera que no s'afronta un tema important com és el de les inacutacions.